

Roslagens västra pastorat
[REDACTED]

Tillstånd till renovering och tjärning av Ununge kyrkogårds prydnadsklockstapel, Norrtälje kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att lämna tillstånd till renovering och tjärning av Ununge kyrkogårds prydnadsklockstapel, enligt ansökan som inkom till Länsstyrelsen den 17 oktober 2022 och kompletteringar inkomna den 22 mars 2023.

Tillståndet har en genomförandetid på tre år från dagen för detta beslut.

Villkor

- Arbetet ska genomföras under antikvarisk medverkan av antikvarie som ska godkännas av Länsstyrelsen. Ni uppger att ni önskar anlita Jan Perotti som medverkande antikvarie, vilket godkänns av Länsstyrelsen.
- Arbetet ska följa de handlingar som lämnats in i samband med ansökan. Entreprenören som utför arbetet måste ha en väldokumenterad erfarenhet av arbeten med timmer, tjära och spåntak.
- Under projektets genomförande får mindre utformningsfrågor och detaljprojektering ske i samråd med och godkännas av antikvarien. Om antikvarien inte kan godkänna föreslagen utformning ska frågan lämnas till Länsstyrelsen för prövning. Avvikelser från beslutet kräver ny prövning av Länsstyrelsen.
- Snedsträvornas möte med syllarna ska ej förses med plåtavklädnad
- Vid utbyte av timmer, panel och takspån ska tätvuxet utvalt virke användas. Allt trä- och spånbyte ska godkännas av antikvarisk medverkande innan arbetena utförs. Nytt material ska vara av samma dimensioner och med samma ytbearbetning som befintligt.
- Eventuell smidd spik ska återanvändas i största möjliga mån. I de fall den inte kan återanvändas ska ny smidd spik användas.
- Nya spån ska ej doppas.
- Om tjäran appliceras med spruta ska den efterstrykas med pensel.

- Ni ska i god tid underrätta antikvarien om arbetets igångsättande och kalla antikvarien till byggmöten. Antikvarien ska ges möjlighet till dokumentation och undersökningar i samband med arbetena.
- Antikvarien ska sammanställa de genomförda arbetena i en rapport. Rapporten ska innehålla administrativa uppgifter för objektet och redogöra för utförda åtgärder, omfattning av utbytt material, använt material inklusive tillverkare/leverantör av material, kulturhistoriska, byggnadstekniska/byggnadshistoriska iakttagelser som framkommit under arbetet, beskrivning av och motivering till eventuella antikvariska överväganden och avsteg från beslutade åtgärder, åtgärdernas påverkan på det kulturhistoriska värdet samt relevant bildmaterial före, under och efter arbetet. Rapporten skickas digitalt till Länsstyrelsen senast 3 mån efter avslutat arbete.
- Tillståndet gäller under nu kända förutsättningar. Om nya omständigheter framkommer ska frågan överlämnas till Länsstyrelsen för ny prövning.

Beskrivning av ärendet

Ununge kyrkogårds prydnadsklockstapel omfattas av skydd enligt 4 kap. kulturmiljölagen (1988:950) (KML).

Ni har ansökt om tillstånd för renovering och tjärning av prydnadsklockstapeln. Kompletteringar i ärendet inkom den 22 mars 2023. En skadeinventering har gjorts och ett åtgärdsförslag har tagits fram. Skadeinventeringen påvisar att rötskador förekommer på såväl syllar som snedsträvor. Även spåntäckningen är i mycket dåligt skick och det förekommer hål i taket. Enligt åtgärdsförslaget byts rötskadade delar av timmerkonstruktionen ut. Snedsträvorna behåller sin brädtäckning på utsidorna. Syllarna föreslås täckas med ett brädtak, och mötet mellan snedsträvor och syllar föreslås tätas med en plåtavtäckning.

En antikvarisk konsekvensbeskrivning har tagits fram. Denna påtalar att omläggning av spåntaket ej nämns i åtgärdsförslaget, men utgår från att även detta ska genomföras. Ett antal takbrädor samt samtliga spån kommer då sannolikt att behöva bytas ut.

Konsekvensbeskrivningen påtalar att de föreslagna täckbrädorna över syllan i viss mån kommer att påverka utseendet på klockstapeln, men att de bidrar till en ökad beständighet, vilket framställs vara positivt. Vidare påtalar den att den föreslagna plåtavteckningen på snedsträvorna skulle komma att innebära ett nytt och delvis främmande inslag på klockstapeln, och att den tekniska vinsten kanske inte bedöms vara nödvändig.

Länsstyrelsen delar bedömningarna i den antikvariska konsekvensbeskrivningen och anser att täckbrädorna över syllarna kan accepteras men att plåtavteckningen på snedsträvorna ska undvikas.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen bedömer att de föreslagna åtgärderna innebär en viss ändring av prydnadsklockstapeln. De föreslagna brädtaken över syllarna bedöms vara ett väl avvägt utförande för att minska fuktbelastningen på konstruktionen, och därmed öka beständigheten. Den föreslagna plåtavteckningen på snedsträvorna skulle komma att innebära ett nytt och delvis främmande inslag på klockstapeln, med negativ inverkan på kulturhistoriska värden, och med begränsad teknisk vinst. Metoden med enbart brädtaken kan utvärderas efter ett par år för att se om ytterligare åtgärder bedöms vara nödvändiga, och om det då går att hitta ett lämpligt utförande av kompletterande åtgärder.

Länsstyrelsen bedömer i övrigt att åtgärderna är väl motiverade och anpassade efter konstruktionens kulturhistoriska värde. Länsstyrelsen kan därför godkänna åtgärderna.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Detta beslut är fattat med stöd av 4 kap. 13 § KML.

Information

Kostnaden för den medverkande antikvarien åligger församlingen.

Sökanden svarar själv för att alla inblandade i arbetet tar del av villkoren i beslutet.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av handläggare Magnus Rönn. I den slutliga handläggningen har också antikvarien Maria Legars medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Riksantikvarieämbetet

Uppsala stift

Byggnadsnämnden i Norrtälje kommun

Stockholms läns museum
Medverkande antikvarie

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar Ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 55568-2022.